

Straf(proces)recht

Het googelen van feiten van algemene bekendheid

maandag 15 augustus 2016 door Patrick van der Meij

De rechter heeft in zijn zoektocht naar het bewijs dat een verdachte het ten laste gelegde feit heeft begaan de mogelijkheid om de bewezenverklaring te schragen met 'feiten van algemene bekendheid'. Dit zijn feiten die zo evident zijn, dat die geen nader bewijs behoeven (art. 339 lid 2 Sv). Het in kaart brengen van alle feiten van algemene bekendheid is ondoenlijk, laat staan dat op grond van die verzamelde jurisprudentie een criterium kan worden aangelegd waaruit volgt wat de rechter als 'algemeen bekend' mag meenemen. Het feit dat het wegverkeer in Nederland 'rechts rijdt', mag uiteraard als bekend worden verondersteld. Maar hoe zit dat met het feit dat de pincode van een Blackberry uniek is (ECLI:NL:HR:2016:522)? Of met het feit dat lidocaïne wordt gebruikt als versnijdingsmiddel voor verdovende middelen (ECLI:NL:RBDHA:2014:7980)? Soms zal de feitenrechter geneigd zijn een feit als algemeen bekend te presenteren, terwijl die kennis lang niet bij iedereen aanwezig is. In dat geval is het belangrijk dat het feit ter zitting wordt besproken en dat de verdediging in de gelegenheid wordt gesteld haar visie te geven (art. 301 lid 4 Sv).

PATRICK VAN DER MEIJ

Patrick van der Meij is strafrechtadvocaat en partner bij Cleerdin & Hamer Advocaten en research fellow bij het Instituut voor Strafrecht & Criminologie aan de Universiteit Leiden.

Het Gerechtshof Amsterdam werd in een zaak die draaide om de strafrechtelijke vervolging voor overtreding van art. 13 Flora- en Faunawet (de invoer van een potje pillen met plantenextracten) voor de lastige vraag gesteld of Aloë Capensis hetzelfde is als Aloë Vera. Producten met Aloë Vera mogen namelijk worden ingevoerd, producten met andere soorten Aloë afhankelijk van gehalte 'taxon' (?) mogelijk niet. De verdediging had onder andere een uitgebreide e-mailcorrespondentie overgelegd met een medewerker van de Hortus Botanicus van de Universiteit Leiden en daarin werd uiteindelijk wat gemakkelijk Aloë Capensis gelijk gesteld met Aloë Vera. De raadvrouw had ook op het internet gezocht en haar bevindingen medegedeeld bij pleidooi. Het Gerechtshof had haar aangehoord en was in raadkamer toch nog maar eens gaan googelen op de diverse soorten Aloë. Het resultaat van die zoektocht was dat een vrij cruciaal deel van de tenlastelegging bewezen werd verklaard als feit van algemene bekendheid, terwijl juist zoveel discussie op dit punt had bestaan. AG Vegter concludeerde in cassatie dat het Gerechtshof terecht had geoordeeld dat de googlekennis omtrent Aloë was te scharen onder feiten van algemene bekendheid: de informatie was immers op het internet te vinden en de raadvrouw had ook met internetbronnen geschermd. De Hoge Raad haalde echter een streep door het arrest: niet zozeer vanwege de vermeende bekendheid van het feit, maar omdat het Hof dit feit tenminste tijdens de inhoudelijke behandeling als algemeen bekend ter sprake had moeten

brengen (zie ECLI:NL:HR:2016:522). Een opmerkelijke zaak, omdat het volgens mij helemaal niet algemeen bekend is dat Aloë Capensis zo'n hoog taxongehalte heeft. En het komt mij voor dat 'googlefeiten' bij uitstek niet als feiten van algemene bekendheid mogen worden verondersteld, juist omdat het nodig is geweest te googlen. Een debat op zitting over een cruciaal deel van de tenlastelegging en onduidelijkheden die ertoe leiden dat men in raadkamer nog gaat googelen, staan wat mij betreft in de weg aan het aannemen van een feit van algemene bekendheid.